

УМОВИ ТВОРЧОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми. Вища освіта України, орієнтуючись на європейські стандарти і принципи Болонського процесу, потребує нових педагогічно - інформаційних технологій. Згідно з «Національною доктриною розвитку освіти» реформування вищої професійної освіти передбачається шляхом упровадження нових технологій. Актуальною постає проблема розроблення ефективних педагогічних технологій і впровадження їх у навчальний процес.

Аналіз попередніх досліджень. Технологію проведення лекцій і практичних занять у вищих технічних навчальних закладах, де студенти виступають як активні суб'єкти педагогічного процесу і цілеспрямовано набувають професійно значущих якостей, розкрито в [1, с. 127]. Статтю [2, с. 235] присвячено адаптаційній технології. Новий вид навчальних занять (студактивних) детально проаналізовано, обґрунтовано, а також досліджено принципи їхньої організації в [3, с. 32].

Мета статті — розкрити умови творчої і професійної самореалізації студентів електромеханічного відділення засобами інноваційних педагогічних технологій.

Виклад основного матеріалу. Сучасна система освіти, яка спирається на гуманістичну парадигму, ставить у центр уваги виховання людини, що володіє творчою активністю, варіативним мисленням, розвиненим прагненням до творення, орієнтованого на вищі форми самореалізації (Є. Білозерцев, В. Серіков, І. Якиманська, І. Колесникова та ін.). У цьому зв'язку виникає необхідність пошуку шляхів сприяння максимальному розкриттю сутнісних особистісних якостей людини на основі врахування її індивідуальності. Основна мета середньої професійної освіти — підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, що вільно володіє своєю професією й орієнтується в суміжних галузях діяльності, здатного до постійного зростання, саморозвитку, самореалізації свого творчого потенціалу, соціальної та професійної мобільності. Від того, наскільки в процесі навчання студент зуміє розкрити свої здібності, відчувати свою значимість, усвідомити, що він може виступати будівельником власного життя, буде залежати його інтелектуальна культура. Іншими словами, практичне втілення сучасних тенденцій розвитку системи професійної освіти безпосередньо пов'язане з ідеєю творчої самореалізації студентів.

Визначення терміна «самореалізація особистості» наводиться в педагогічному словнику: «Самореалізація особистості — найбільш повне виявлення особистістю своїх індивідуальних та професійних можливостей». Великий тлумачний психологічний словник Артура Ребера визначає самореалізацію, як «реалізацію власного потенціалу». Філософський словник дає визначення самореалізації як «свідомої, цілеспрямованої, матеріальної, духовної діяльності особистості, спрямованої на реалізацію власних можливостей».

Професійна підготовка до творчої самореалізації здійснюється у процесі інтеграції зовнішньої професійної підготовки та внутрішнього руху, особистісного становлення студента, прагнення найбільш повно реалізувати свої можливості і здібності у навчальній, а потім у професійній діяльності

Розробка педагогічних аспектів проблеми має забезпечити створення в освітньому процесі умов, що допомагають самопізнання, саморозвитку, самореалізації студентів у процесі навчання [4].

Розглянемо докладніше виділений нами комплекс умов ефективної підготовки

майбутнього фахівця з обслуговування і ремонту електроустаткування автомобілів і тракторів до творчої самореалізації засобами інформаційних технологій :

Перша умова — формування у майбутнього техника-електромеханіка стійкого професійного інтересу до використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

На процес підготовки до творчої самореалізації майбутнього техника-електромеханіка безпосередній вплив чинить наявність (або відсутність) у студента інтересу до своєї майбутньої професії.

У процесі розвитку професійного інтересу студентів особливе значення надається творчій проектній роботі зі створення стендів, наочних посібників, презентацій (мультимедіа — продуктів) навчального призначення, яка включає в себе відтворення і творчі процеси в його професійній діяльності.

В якості основних умов формування професійного інтересу можна назвати:

1. Тісний зв'язок навчального процесу коледжу з базовими ВНЗ 3-4 рівня акредитації, працівниками СТО, сервісними центрами, автосалонами.

2. Створення умов, що впливають на мотиваційну сферу майбутніх електромеханіків — розуміння сенсу професійної діяльності, усвідомлення можливостей цифрових технологій для успішної роботи.

3. Надання можливості виступати в ролі фахівця на навчальних заняттях під час захисту курсового проекту, доповіді, практичного завдання навчального призначення. Це сприяє набуттю професійних навичок і накопичення професійного досвіду у студентів; психологічній адаптації в подоланні бар'єрів, пов'язаних з професією.

У професійну діяльність студенти мають включатися з перших років навчання. Тому навчальний процес необхідно побудувати таким чином, щоб студентам наочно демонструвати ті принципи і професійні навички, якими керується фахівець з ремонту й обслуговування електроустаткування автомобілів, які методи і прийоми, технології він застосовує при обслуговуванні автомобілів. Це дозволить майбутнім фахівцям освоювати методику роботи з використанням комп'ютерних технологій навчання і формувати професійні вміння (комунікативні, організаторські, конструктивні та ін.).

Друга умова — формування рефлексивних умінь у процесі навчання можна розглядати як мету і стратегію навчання, оскільки підсумком рефлексивного пошуку є «активно сконструйоване знання». Воно пов'язане з власними інтересами студентів і раніше здобутими знаннями, освоєним досвідом.

Вважаємо, що при такому підході студент рухається у своєму особистісному і професійному розвитку, використовуючи власні теоретичні знання.

Третя умова — формування загально технічної підготовки майбутніх техніків електромеханіків.

Мета цього напрямку — допомогти студентам адаптуватися до майбутньої професії з використанням інформаційних технологій; формування професійно-технічних навичок і умінь; розвиток здібностей у технічному напрямку.

Організація з проведення технологічної і переддипломної практики, практики на здобуття робітничої спеціальності, сприяє набуттю студентами професійної компетентності, необхідної для здійснення самореалізації як під час навчання, так і в подальшій професійній діяльності. Це твердження засноване на тому, що студенти займаються вивченням професійних знань на основі самовизначення і власного вибору.

Четверта умова — користування мультимедіа-технологіями, як окремого розділу на заняттях з інформаційних технологій, оскільки сучасна діагностика, ремонт автомобілів вимагає знань не тільки суто професійних, але й інших з галузі ІТ (інформаційних технологій).

При користуванні і створенні презентацій, роликів для захисту курсового проекту (мультимедіа — продуктів) формуються елементи інформаційної та комунікативної компетентностей на основі використання нових інформаційних технологій.

Також можуть бути розвинені і комп'ютерні компетентності, необхідні для складних

додатків: знання програмного забезпечення для створення і перетворення зображень; робота з цифровим звуком і відео-файлами (приклади творчих робіт студентів: Система освітлення сучасного автомобіля — презентація створена в пакеті прикладних програм Power Point, з озвученням студентом, вкладеними відеороликами тощо).

Таким чином, при розробці робочих програм дисциплін «Мікропроцесорна техніка, Електроустаткування автомобілів і тракторів» можна констатувати високу ефективність у стимулюванні творчої самореалізації студентів і розвиток інформаційної та комунікативної компетентності сучасного техника-електромеханіка.

П'ята умова — введення додаткових занять на основних парах чи на самостійна робота студентів «Розробка електронних автотехнічних ресурсів» у практику навчання студентів, як курсу додаткової освіти.

Система знань, умінь, видів діяльності, пов'язаних з мультимедіа має увійти у зміст підготовки не лише техніків-електромеханіків, а й радіотехніків, економістів, а завдання методики — знайти найбільш адекватні методи, форми та засоби реалізації нових освітніх ресурсів, щоб освіта була дійсно відкритою, розвиваючою і давала системні знання.

На заняттях не повинно бути більше 15 чоловік. Кожен студент має мати доступ до комп'ютера і мережі Інтернет. Студенти можуть працювати разом у групах по 2-3 чоловіки при розробці проектної роботи.

Шоста умова — керівництво курсовою роботою і дипломним проектом на основі співтворчості та інтеграції спеціальних дисциплін.

Особлива роль у професійному становленні майбутнього техника-електромеханіка відводиться випускній кваліфікаційній (дипломній) роботі фахівця. Виконання дипломної роботи передбачає, з одного боку, перехід, трансформацію навчального типу діяльності в інший — професійний, з іншого боку, - процес становлення готовності студента (його внутрішнього потенціалу) до здійснення самореалізації відповідно до поставлених цілей і завдань.

Студенти останнім часом стали часто обирати тему проектів пов'язаних з професійною діяльністю СТО, обладнанням, направлені на створення власної справи, бізнесу пов'язаних з обслуговуванням автомобілів.

Процес роботи над курсовим і дипломним проектом як кваліфікаційною роботою є співтворчою по своїй сутності. Співтворчість і є одна з сутнісних характеристик самореалізації як студента, так і викладача.

Висновки. Творчо організований процес навчання забезпечує суб'єктивну позицію майбутнього фахівця, ставлення до нього в освітньому закладі як до унікальної особистості, персоналізацію професійної підготовки і здатний сформулювати у студента власну позицію професіонала.

Вважаю, що цей комплекс організаційно-педагогічних умов сприяє творчій самореалізації студентів електромеханічного відділення, підвищує інформаційну культуру, компетентність у галузі використання нових інформаційних технологій навчання майбутніх техніків—електромеханіків.

Література:

1. Олексенко В.М. Вчити, хвилюючи думку // Наукові записки Харківського військового університету Міноборони України. Серія: соціальна філософія, педагогіка, психологія. — Харків: ХВУ, 2002. — Вип. XIV. — С. 127-137.
2. Олексенко В.М. Напрями адаптації першокурсників у вищому навчальному закладі // Педагогічний процес: теорія і практика: Зб. наук. пр. — К.: Науковий світ, 2002. — Вип. 2. — С. 235-248.
3. Олексенко В.М. Інноваційні підходи в організації навчальної діяльності майбутніх інженерів // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. — Харків: НТУ«ХП», 2005. — № 3. — С. 32-41.
4. Готовцева О.Г. Педагогические условия творческой самореализации студентов средствами информационных технологий // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок». [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://festival.1september.ru/articles/579717>

У статті розкриті умови творчої і професійної самореалізації студентів електромеханічного відділення технічного коледжу. Висвітлено мету і шляхи отримання очікуваних результатів роботи.

Ключові слова: педагогічні технології, інформаційні технології, самореалізація студентів, інноваційні методи.

В статье раскрыты условия творческой и профессиональной самореализации студентов электромеханического отделения технического колледжа. Освещены цели и пути получения ожидаемых результатов работы.

Ключевые слова: педагогические технологии, информационные технологии, самореализация студентов, инновационные методы.

In the article the terms of creative and professional fulfillment students electromechanical department of technical college. Deals with the purpose and ways of getting the expected results.

Keywords: educational technology, information technology, self-students, innovative methods.

УДК 378.015.31:34

М.П. Стасюк
м. Вінниця, Україна

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ІНСТИТУТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Постановка проблеми. Педагогічна професія висуває підвищені вимоги до особистісних і професійних якостей сучасного вчителя. Сукупність цих вимог виражається в необхідності оволодіння фахівцем високою педагогічною та правовою культурою. Педагогічна культура — вищий ступінь відповідності рівня розвитку особистості й професійної підготовленості педагога до специфіки педагогічної діяльності. Правова культура — складова педагогічного професіоналізму, що дозволяє здійснювати педагогічну діяльність на вищому рівні її соціальних, гуманних, моральних, власне педагогічних, наукових і спеціальних критеріїв.

Важливою сутнісною характеристикою майбутнього вчителя фізичного виховання, складовою його професійної підготовки, показником рівня сформованості педагогічної діяльності є педагогічна культура, яка генетично пов'язана з духовною і правовою культурою особистості.

У структурі культури майбутнього фахівця з фізичного виховання особливе місце повинна займати правова культура. Низький рівень правової культури нерідко стає причиною конфліктних ситуацій, погіршення дисципліни, зниження успішності.

Аналіз попередніх досліджень. Фізична культура — складова частина загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості. Суспільними проявами фізичної культури є фізичне виховання та масовий спорт. Фізичне виховання — головний напрям упровадження фізичної культури, який становить органічну частину загального виховання людини [1].

Фізична культура — це культура людини, тіла людини, культура рухів, культура психомоторних дій. І як результат психомоторних дій — культура мислення, культура почуттів та уяви [2]. Однак професійна праця вчителя фізичної культури не може і не повинна зводитися до володіння «ремеслом» (хоча це дуже важливо), визначатися тільки базовими науковими знаннями і методичною підготовкою. Той, хто працює в системі «людина-людина», має здобути спеціальну освіту, направлену на формування його професійної та правової культури.

Мета статті — визначити сутність і структуру правової культури студентів інституту